

OPUŠTĚNÁ

ROMÁN
Z DOBY
SKRIVNĚNÍ

OSUDY DÍTĚTE Z NALAZINCE

Hronová, která zatím klenoty dobře uschovala v hluboké svojí kapse, nenávlastně už za vhodné aby vysvětlila Marii vše to, co v kavárně se událo a čemu nevěnovala práždnou pozornost.

"Inu... učiněné sladké dřevo", pomyslela si Tereza, která nemohla pochopit, jak může býti ženská k podobným projevům tak nevšímavou. Hronová by ovšem byla v sedmém nebi...

Zatím došli k zastávkám. Tereza zaskočila k protějšímu hokynáři pro škatulky na náušnice a broží a řekla Marii, aby na ni počkala v průjezdě, důtklivě ji napomenuvši, aby s nikým neudávala se do řeči a aby zejména neřekla, že si poslala zastavovat věci. Tereza pamatovala na vše možné... což aby se tu kmitl nějaký tajný, kteří mají znamenitých a k zastavárnám se táhnou jako kapří k násadě.

Marie čekala v průjezdu asi dvacet minut.

Tereza vrátila se s rozjařenou tváří a spokojeným úsměvem. "Tak... už je to odbyto... tuhle máš zástavní listek, který si uschovej jako drahou masť. Kdybyš jej ztratila, jakživa se se svými skvosty neshledáš", řekla Hronová, podávající Marii listek. Marie jej rozevřela a zervrubně si jej prohlížela.

"Odhadní cena 140 zlatých", bylo na listku napsáno... "půjčeno 45 zlatých."

Marie zahleděla se na Hronovou, která ale nepřišla nikterak do rozpaků, tázavě vybijícím pohledem.

"Peníze jsem nechala prozatím u sebe", řekla Hronová klidným a lhostejným hlasem, jakoby se to rozumělo samo sebou. "Teď musíme v první řadě vyhledat tu kuchařku, aby nám opatřila nějaká pěkná místa. Myslim, že za taxu, kterou ty zaplatíš, opatříš něco také mně. To víš, já jsem chuděrka a nemám ani krejcaru."

"A kde ji najdeme?" tážala se Marie hlasem, na němž nápadně znatelná byla jistá nespokojenost.

"Musíme se po ní poptávat... já sama nevím, kde bydlí. Ale já dozjistím se u některou známou kamarádkou, která o ní ví. Bude pomalu k polednímu a proto se půjdeme někam naobědovat. Já už mám hlad, že bych hřebčiky jedla."

Naděje na pěknou a slušnou službu bylo to jediné, co stále a stále vzrůstající nedůvěrou k té povzdřené ženě zaplavovala. Marie opatrně uschovala zástavní listek a beze slova ubírala se vedle Hronové, která neměla na ulici žádného stání a s horečným chvatem brala se ku předu.

Na oběd zaměřily k Rozvařilovým, kde jedla Hronová s hlavočným pohádkovým Bumbříčkem. Marii se chvílemi zdálo, jakoby ta žena, neustále hladová a nedosycená, neměla po celý týden ani sousta v ústech.

Hronová při litavém jídle vyškocila na čele bohaté krápeže a tvář provoketly červeně.

Jak dávno už se jí nepočestilo, aby se najedla bez tísňového vědomí, že za oběd vydává poslední krejcar. Cítila v kapse desítky a penízky, které od první chvíle považovala za svůj majetek. Po obědě, který za obě zaplatila Hronová, vlekla tato Marii zase do téže kavárny, kde ráno bludný tento den byl zahájen.

Před kavárnou se Marie zastavila. Podívala se se zpytavou a pronikavou bádavostí Tereze do očí a rozhodně řekla:

"A co budeme vlastně v té kavárně dělat?... tam přece k žádnému místu nepřijdeme."

Udělá... vždyť jsem za to vzkázala musela dáti kočmu zlatku."

"Ale tu jsme mohli docela do bre ušetřit...", namítala Marie... "máme bez toho času dost a dost."

Na tuhle čistě praktickou námitku nebyla Hronová připravena.

"Inu... to se ti snadno řekne", soukala se sebe hodně pomalu od pověd', aby měla více času na vymýšlení nějaké lá... "ale pomoz si, když si baba nepřeje, aby se za ni chodilo do její příbytku. Patrně nechce, aby to přišlo na buben, čím se zabývá."

Hronová se na chvíli odmlčela. Po straně dívala se zkoumavě na Marii a viděla na její tváři znatelnou roztrpčenost, stopy sklamaní a rozmrzelosti. Hronová seznala, že musí učiniti něco pro svou reputaci a proto dodala:

"Dělej, jak myslíš... tuhle máš svoje peníze a jedněm každá po svých. Měla jsem nejlipsí mysl s tebou a přiznávám se, že jsem se chtěla při tobě jaksi přivížit. Myslela jsem si, že když dohodím kuchařce tak dobrou partaj, že se smiluje i nade mnou a do nějakého lepšího koutěčka že i mne dohodí. Ale uvidíš, že toho buď Hronová... ani uvidíš a zkus to někde... obrát' se na koho chceš a brzo poznáš, že bez knížky s tebou ani slova nepromluví..."

Ubolhá Marie v tu chvíli vskutku nevěděla, jak se má rozhodnouti. Ve slovech Hronové bylo mnoho pravdy, kterou musela uznati. Kam se vrhne... co si počne, když se s ní rozejde? Ustavěni jí dělila hrozná výhrůžka, že by jí ještě mohli sebrati strážnici a jako osobu bez vzkazů a bez přístřeší odvésti zpět do Rudlic. "Pánu holu poručeno", rozhodla se konečně, že setrvá a vešla s Hronovou do kavárny.

Tereza se všemožně starala o to, aby Marii nebyla dlouhá chvíle. Hned jak přišly do kavárny, rozeběhla se po příkladu jiných k věšákům, kde visela sponsta časopisů a předložila před Marii celou řadu ilustrovaných listů.

"Zatím se dívej na obrázky, než naše spasiatelka přijde. Myslim, že to asi hned tak nebude, poněvadž prý si po dobrém obědě ráda hodinku nebo dvě sdřímne. Já jsem taky dnes od toho chování trochu zemlena a přetluču si tuhle v koutěčku pár veršičků..."

V kavárně bylo v tu dobu asi dvacet osob, většou to mladých lidí, kteří všichni věnovali Marii velikou pozornost. Tereza dala si černou kávu, do které nalila dva kalíšky rumu, rychle vypila, položila hlavu, podloživši jí kapsou sátekem do kouta a za minutu spala tak pevně a zdravě, jakoby spánkem, jakoby ulehla do nejjemnějšího peřin.

Marii bylo pod zvědavými pohledy nevolno a proto usedla si tak, že seděla zády ku svým obdivovatelům, kteří držíce noviny v rukou, ustavičně po hezké venkovance pokukovali. Marie v první chvíli zapoměla, že má kupu časopisů před sebou. Založila hlavu do rukou a přemýšlela klidně a vážně o svých nejnovějších osudech.

Smutek uleh na mladou duši její, která nadarmo hledala východu z této zvláštní situace. Teprve několik hodin uplynulo od té doby, co ošla se bez jejího přítele ve hlavním městě a jí to připadalo, jakoby tu v těch dusných a nevlidných zdech někoho města prodávála celou věčnost. V myšlenkách probrala každý krok, jež tu učinila a teprve nyní živěji zatanula jí v myšlích postava neznámé dobré ženy s děckem v náručí, jež tak vřele a zneistněně jí ujal a ve chvíli nejtrápnější zavřel ji pod bezpečnou střechu útulny.

"Jsou přece jenom ještě dobří lidé na světě", pomyslela si Marie, věčně vzpomínaje zjevně neznámé, chudobné ženy, které se ani řádně nepoděkovala, ve své tělesné i duševní zemřelosti tohoto povinného díku úplně o pomenuši.

V tu chvíli zavřela Marie pohledem o svou spící společnosti. Hronová, které svezl se sátek do hl, ležela na holé zdi s ústoma pootevřenými. V tu chvíli vypadala tulačka jako umučení. Hronová její život vepsal se v předčasně sestárlý obličej hlubokými rýhami. Oči byly hlubko ko zapadlé jako u mrtvolky a zřetelně blelost nastoupila na falešný ruměnek, jež před půl hodinou na vychudlých tvářích vyvolalo vypití černej kávy, otrávené dvěma kalíšky rumu.

Marie neměla potuchy o tom, že toto vše jsou známky zhrublého života tulačky, kterou policie navzdý vypověděla z pražského obvodu, a která nemohouc bez hlavního města žít, přece jenom stála a stále se sem utíkala, nejspíše ani na okamžik jista, že nebude dopadena, odsouzena na několik dnů do vězení a z města postřekem vyhočována.

To vše bylo jí věci neznámou. Takových ztracených bytostí je v městě na sta a samí Pražané nemívají o jejich hrozné existenci ani zřetelně. A do spárů pohrnané a ztrávené tulačky dostalo se nečekaně venkovské děvče, jež při svém svém vzácném zvláštním nemohlo na duo této spustlosti duševní i tělesné proniknouti.

V první chvíli, když Marie na ten spící obličej pohledla, až úžko jí bylo při tom podivání. Během dne několikrát knižila její duši nedůvěra k této záhadné ženštině, ale v tento okamžik se nepřihlásila... napok, soucit, a soustrast vynutil v dobré a laskavé její duši pohled na ustávající a vyhublý tento obličej. A zrovna v tu chvíli, kdy soucit zapuzoval veškerou opatrnost a prozřevnost, přihlásila se vzpomínka na onu neznámou, chudě osouzenou ženu s děckem v náručí, jež jí prokázala tak velkou pozornost a jež odešla, ani takřka na nedokonalý nečekaje.

"Snad jsem se myšlila a možná, že i tato neobměšlná špatně se s bytostí dobrou a nezestnou, očividně upokojuje rozrušené její myšlenky a zasmušilé tváře aspoň na chvíli se vyjasnily. Tak se člověk sám klamává a šálí, jen aby hroznou svoji situací aspoň poněkud vyjasnil.

Ale toto upokojení nemělo bohužel dlouhého trvání. Podivné okoli, v němž Marie se ocetla a v němž už tolik hodin s tak různými pocity se potáčela, vzbudilo u ní nové a nové přemýšlení a nejasné obavy. Zdravý nebo, jenž tušil jakousi zradu nebo veliké sklamaní, vzpíral se ochotně u všem těm nadějím, jež chvilky náhlá vzbudila. Stříhly poit, jež uchvacoval rýstou její bytost při pohledu na vše, co jí obklopovalo, musel v ní probouzetí neukojitelnou touhu po světlém okoli, jenž přivýkly a v němž byla tak pečlivě a obzřetle vychována. A tu najednou kmitla jí hlavou otázka, co bude potom, když by poslední naděje na pěknou službu se nevyplnila?

"Snad přece jenom byl můj útek z domova příliš ukvapený", napadlo Marii a myšlenka, že by snad přece bylo možno vybavit se z tohoto hrozného stavu jí v první chvíli velice zalohdila. A tu když bystře pohledla na spící Terezu, nevyšlovná tesknost zaplavila celou její duši. Což kdyby se vrátila do Rudlic? Všemu by byl konec... Marie založila hlavu do rukou a dlouho, dlouho dumala. "Ne... ne... to nemůžu, to nesmí býti!" zvolala polohlasně a veliký bol jevil se na její tváři. "Vždyť jenom to má lhalo z domu, že nechtěla jsem se státi kletbou toho šťastného domu, že nechtěla jsem nikomu překážeti." A tu Marie ještě jednovatelně uvažila polnutky, jež pudily jí ze mlýna a výsledkem tohoto přemýšlení bylo pevné rozhodnutí, že do Rudlic zpět už nemůže a nesmí...

Marie s upřenými očima zahleděla se do prázdna, jakoby navzdý pochovala milé ty naděje a vzpomínky, s nimiž dobrovolně se rozloučila. A tu najednou na žalulnau té krásné tváři zamíhl se úsměv jako milý sluneční paprsek. Ubolhá ta mladá její duše, ubohé její zmitané a zkoušené srdce! Do poslední chvíle bránila a vzpírala se vzpomínce na Klementa, aby nepochybně se svému pevnému a nezvratnému přesvědčení. Ale srdce není možno rozkazováti. V té velké tísni a v té osamělosti byla vzpomínka ta, čistá jak křišťál, jedinou oasou, která jí aspoň na chvíli občerstvila a osvěžila. A v zářetí na to stud zabarvil její tvář žhavým ruměncem při vzpomínce, co by pomyslel si Klement, kdyby jí tak nyní spatřil. A stud ten na novo celou silou vyvolal touhu, aby vyprosila se z této trapné situace a nová myšlenka zrodila se v mysl. Což kdyby vyhledala Klementa, jemu se světlila, jemu si ulevila a jeho požádala za ochranu? Celý obličej Marii na chvíli zaplanul šťastnou a blaženou září... ale najednou zmizel ten krásný svět a oči zalily se slzami. Co by tomu řekl v Rudlicích?... co by si pomyslel třeba sám Klement? A pak to není možné... vždyť přece z Rudlic utekla jenom proto, aby se nebylo, že se vtvírá... a najednou by sama Klementa vyhledávala, sama by za ním chodila...

A slzy, které vyronily se z její oči, byly rozloženy i s touto vroucnou nadějí a hlubokou povzdech, jež vydral se z prsou, byl znamenitě resignace, byl známkom úplné bezradě a byl znamenitě vědomí, že jí nic jiného nezbývá, než zůstatí zde...

Tereza zatím spala jako o půlnoci. V tom zalehl sem ze dvora hlas kolovrátku a tulačka se probudila. Vyjevené se kolem sebe rozhlédla a kvapně ohmatala svou kapsu, aby se přesvědčila, nebyla-li okradena. Milé vědomí, že se tak nestalo, nadobro jí vzpamatovalo.

"Ještě tu nikdo nebyl?" zeptala se Marie, která měla před sebou rozloženo několik obrazkových časopisů.

"Nikdo..." odpověděla Marie, majíc na zřeteli očekávanou návštěvu kuchařky.

V tom zvolala Tereza s radostným přízvukem:

"Už je tady."

Do kavárny vešla neobyčejně tělnatá, asi padesátiletá žena. Na první pohled by každý uvěřil, že dobře živěné toto tělo po celou řadu let mělo velké šťastenství nejen při úpravě, ale hlavně také při požívání pokrmů v některé paňské kuchyni. I oblek nasvědčoval tomu, že žena ta nežije v poměrech zrovna nutných. Přes sedivé šaty měla krajkovou manžiltu, o které v rychlosti Tereza Marii pošeptala, že jí nosovala ta a ta kněžna.

"Až přijde k nám, polib jí ručku", nakazovala Tereza přidušeným hlasem.

Kuchařka, která... což nutno předem poznamenati... jakžehví u paňskou kuchyni ani nezaváděla a která byla v ústředí kružnic známou příživníky jistého druhu děvčat, vyměnila s Terezou výmluvný pohled, změnla Marii tak podivným pohledem, až děvkovi bylo nevolno. Tělnatá osoba posadila se do kouta, slehnutě zpytavě očima po kavárně, zdali je nikdo nesleduje.

Tereza políbila jí na oko velmi uctivě ruku a vyzvala očima Marii, aby totéž učinila po ní.

Marie ale z jakéhosi vnitřního nepřekonatelného odporu nevěnovala tomuto vyzvání žádné pozornosti. Jenom se neznámě slabě poklonila.

"Milostpaní už ví, o čem jedná", zahájila jednání Tereza. "Tuhle moje přítelkyně by se ráda dostala do nějaké lepší služby..."

Hronová se najednou odmlčela, poněvadž ospalá sklepice blížila se do zákoutí s kávou pro "milostpani".

Teprve když děvče odešlo na druhý konec kavárny, kde položilo hlavu na stůl, aby dohlo, se v noci zanedbalo, uráčilo se "milostpani" Marii vřidně oslovit.

"A co pak vlastně umí panenka za práci?"

Marie se poněkud zarděla při pomyslení, že je nucena sama sebe odporovat.

"Umím šít šaty..."

"Milostpani se opovržlivě usmála."

"Pro slechtičky také?"

Marie se zarazila, nevědouc, co by na otázku tu odpověděla.

"Nu... zkonžku nebudete dělat žádnou... pospíšila si "milostpani", aby zaplašila dojem své otázky... "ale jak pozorují, budu vás moci s dobrým svědomím odporovati a to je hlavní. Baronka Dolanská se právě roznemohla deerská a poněvadž do savala komorná se právě vdala, potřebuje a hledá slušnou nástupkyni. Mám za to, že uděláte na ni velmi pěkný dojem a že vás ihned přijme. Je dobře, že jsem vás osobně spatřila... můžete děkovati náhodě, že se komorná provdala. Nastřádala si tam pěkné peníze a vzala si docela slušného muže, jenž si s její penězi zavěděl pěkný a výnosný obchod. Čist a psát umíte..."

"Oh... ovšem že umím", vyhrkla ze sebe Marie, kterou naděje na stůl u pěknou službu velice potěšila, tak že úplně zapoměla na nemilý dojem, jež "milostpani" na ni učinila.

"To je dobře", neskrblila uznáním kuchařka, srajkaje mezi třetí kávu... "baronka má dvě deerské, pravé to andělky... jedna je pětiletá a druhá o dvě lta starší... a s těmi se hlavně budete obrátit, tak že budete spíše vychovatelkou než komornou..."

Toto vše mluvila "milostpani" s tak sebevědomým klidem, jakoby se jednalo o věc, která roznímá se sama sebou.

"A kdy se dozvím, jak to se mnou dopadne?" otázala se Marie, která by byla tak ráda slyšet, že může místo nastoupiti ihned.

"To vám vzkážu třeba hned zítra", odpovídala tělnatá protektrka, věnuje celou svou pozornost kávě, kterou dopřela jenom proto, aby nemusela hleděti do upráníných, na ni uprčujících očí Mariiých. "Ale upozorňuji vás, že touto rozmluvou se mnou jste

již vázána a že je jako jisto, že budete do domu baronky Dolanské přijata."

Obličej Marii zazařil a rozjařené její obličej v tu chvíli, kdy tak pěkné naděje jí kynuly, zrovna svítit blahem.

"Taky bych měla na "milostpani" prosbu", začala velice pokorným hlasem... "vím, že vás to stojí jenom slovo, abych dostala někde teplo místočko, nejradeji v některé hraběcí kuchyni..."

"No jo... ale vy už jste na obtížnější práci slabá", promloula "milostpani" svoje mínění.

"Takže k poklidu bych se chtěla", hlásila Tereza.

"Někam vás zasílají... ale teď už musím jít. Vzkážu vám zítra po tom člověku, jenž mně přinesl vzkázání. Tak s bohem", řekla "milostpani" k Marii...

"ve dvou lnech budete už na svém místě. Pošlu vám listek s adresou paní baronky, kde budete zároveň udána hodina, ve kterou se v paláci přihlásíte."

"Milostpani" odešla z kavárny, ani nezaplátnuvši. Tereza jí vyprohodila ven a vrátila se až za hodnou chvíli.

"Holečku... to jsem s ní měla potíž", spustila Tereza... "chtěla na mně mermomocí celou paňskat. Řekla jsem jí, že nebudu u sebe více než čtyřicet zlatých a to's jí měla vidět jak se zakabonila."

"Ne... ne... to z toho nebude nic", za službu u baronky Dolanské ručím. Tam je každá jen trochu hodná a slušná ženská nadosnutí započtena. A pak... vy také chcete službu... a na to je čtyřicet zlatých málo", osedkala mně a nechtěla už se mnou ani dít mluvit. Nevím, jak by to bylo dopadlo... ale jen co to brad... ty's na ni učinila dojem. Velice se jí líbíš... paní baronka prý ji bude velice povděna, poněvadž ty prý jak se zdá jí úplně vyhovíš. Na konec si ale dala přece jenom říci a vzala čtyřicet zlatých... ale za to prý musí nastoupiti, kdyby bylo třeba, zítra odpole dne nebo na nejdříve později ráno. Teď zrovna prý to zařídí... Holečku... tu je mažaná... na konec z ní vylezlo, že v tom případě, když se osvědčíš, dostane nějaký drahocenný dar od baronky za sprostředkování... Mne dohodí k jedné paní generálově, která prý už přes let set let leží nemocná v posteli a nebudu nic jiného mít na práci, než že bude churavou ošetřovati a posluhovati."

Marie poslouchala s napjetím každé slovo a v duchu už se viděla, jak se obírá s oběma roztočnými deerskami paní baronky Dolanské, kterou si představovala jako dámu velice vznešenou, ale mírnou, laskavou a dobrotlivou.

"Teď mám takovou radost", zahovořila Tereza, "že bych do stropu skákala. Mám po starosti a mně je, jakoby mně s krku spadl mlýnský kámen. Musíme těch několik svobolných a volných hodin, jež nám zbývají, jak nálež užít. Možná, že už zítra budeme muset nastoupiti a pak se milá holka do kavárny už nedostaneme."

"Kéž by to už bylo", pomyslela si Marie.

"Viděla-li's pak už někdy zpěváckou společnost", překvapila ji najednou Tereza otázkou.

"Neviděla", odvětila klidně Marie.

"Na to se musíš ještě podívat", radila s jakousi bledostí Tereza, "to budeš koukat na svět. Bez toho se pak k němu podobně jakéjakživa nedostaneš. To víš... to nepůjde, aby's od baronky a děti si vyšla na zpěváčky. Musíme to naše šťastné pořízení přece nějak oslavit..."

Marie neprojevila s návrhem ani sňhlas ani je nezamítla.

"Ještě několik hodin", pomyslela si, "ale pak budu úplně vybařena z tohoto okoli. Oh... kdyby už tu byl ten člověk s listkem, že mám nastoupiti", zatoužila a vžila se tak do přístihu svého volání a povinnosti, že ani nevědomá pozorností Tereze, jež nadšenými slovy líčila výkony zpěvácké společnosti...

V kavárně se zatím sešlo k sklepice rozsvítla. Tereza na blízka, že honem musí něco si vymyslet, aby Marii zabavila a nečím na delší chvíli upoutala. Pozorovala, že Marie sedit velice zdumane a že jí dlouhé sezení v kavárně přivádí do jakýchsi rozpaků.

V tom vešel pianista, jenž přišel na své obvyklé stanoviště k rozdráknému píaniu. Pianista přišel ke stolu a vyměnil s Terezou pepický pozdrav, jenž vzbudil u Marie znovu poit jakési stitivosti k tomu muži, kterýž vypadal nestále, jakoby se nikdy kdy do sytosti nevyspal.

"Tak hudejte, kde jsem byl a odkud právě přicházím?" pravil chraplavým hlasem pianista, nestále zivaje.

"V posteli a z postele", prono dila sklepice, za ním stojící.

"Oho," ozval se pianista... "to jsem byl o trochu dále. Tak poslechněte... přelně jsem byl v Petrohradě a odtamtud zaskočil jsem si do Carského sela... Lidíčky, to je vám podivná... to je vám zánek jako naše celá Malá strana... a ty sá! Samé zlato, samé hedvábi a na stěnách obrazy tak velké jako hmedle Lindhartský pláček. Salony vám jdou za sebou jako kulíčky na rženici a jeden krásnější druhého. A ty pavilly a eremitáže v parku... a ta nádržka s fontánami... je jich celá alej, aspoň sto za sebou..."

Pianista mluvil o panorámě v Bazaru na Příkopěch a vypravoval čím dále tím ohnivěji. Pozoroval, že povídání jeho Marii baví a to mu velice líbilo.

"Na to byste se měla slechtinko podívat", horoval pianista... "to by bylo dozajista něco pro vás, poněvadž vy, jak pozoruju, máte smysl pro vzdělání. Taková panoráma je zejména pro chudší lid, jenž nemůže cestovati, přímo znamenitá, poněvadž si člověk udehla aspoň pojem o tom, jak to v cizích krajích vypadá..."

Tereza, která také pozorně poslouchala pianistovo vypravování, uvítala toto upozornění velice radostně. Tím způsobem zabíjoun hodinu nebo dvě a Marie aspoň něco uvidí a nebuje aspoň pořád strážiti svou zasmušilost, která Tereze byla velice nepohodlná.

"Pojďme... podíváme se tam a to hned", navrhovala Tereza a měla se k odchodu.

"To jděte... uvidíte... že se znamenitě pobavíte a poněte zároveň", nabádal pianista, jenž měl velikou radost, že i Marie projevila, ač pouhým pokynem, souhlas s tímto plánem.

Tereza i Marie vyšly na to na ulici a spěšným krokem přes Uhléň a Ovocný trh zamířily do Bazaru, kde panoráma podle velkého nápisu hned našly. Vesly do tmavé, prostorné komnaty, kde kolem velkého asi desetihranného předmětu, uprostřed postaveného a opatřeného světelnými kukátkými, rozsazenou bylo asi padesát osob. Všichni velice pozorně dovnitř se dívali. Každé tři minuty ozval se zvonek, v kukátkách se něco pohoulo, všichni pak na povel zvedli hlavy, přetřeli si, co bylo napsáno na osvětlené tabulce a zase se upřeně dívali do skel. Tereza zaplatila čtyřicet krejcarů a čekaly asi půl hodiny, než přišla na ně řada. Marie byla skutečně velice zvědavá, co uvidí. Usedla ke kukátku, za nímž zjevil se jí pohled na ohromný taneční sál v Carském selu, v němž po stranách bylo na sta ohromných zredel. Za ním po zabraně objevil se nězný a jako nadechný salonek ruské carevny, pracovna ruského cara, dětský pokojík malých velkoknížat a velkoknížen, v němž byla celá výstava dětských hraček, pak následovaly ložnice cara a carevny, vypadající jako pohádkové zjevení, polobiznový sál, mramorová koupelna carevny, lovecký pavillon cara ruského s překrásnými zbraněmi po stěnách, zahradní besídka carských manželů, zamilovaná zákoutí parkové obou carských manželů...

Marie byla jako u vytržení a v tu chvíli nevěnovala se cele pohledům na neznámé ty kouty cizí země a nadobro zapoměla na svécky svoje starosti a trampoty.

Tereza sahavým úzsem a udivením oddychovala prudce, nemohouc jiným způsobem svoje překvapení na jevo dáti.

Konečně musely se obě zvednouti a ustoupiti jiným. Na krásném obličej Marii bylo zjevné, že uslechtila této zábavě věnovala celou svou vnuvavou duši a že učinila na ni veliký dojem.

Když vyšly na ulici, šlo již na sednou.

"Teď půjdeme k Buckům na zpěváky", pravila Tereza. "Tam se navěčujeme a nějakou hodinu přijemně posedíme. To už mně musíš udělat dnes k vůli, zítra nastane práce. Možná také, že k Buckům přijde má bývalá kvar-

tyrská a budeme mít nocleh za darmo. Ne-li, máme ještě dost abychom si dnes zaplatili a zítra je po starosti."

Marie mlčky kráčela vedle Terezy. V nitru jejím sice neochabě odpor její proti této společnosti, ale myšlenka, že zítra se jí sprotní, přemáhala tento odpor. Krom toho měla Tereza všechny zbývající peníze a Marie tedy byla na ni odkázána.

"Tak už jsme tady," řekla Tereza hodně hlasitě před hostincem, za jehož oknem umístěna byla řada podobizen účinkujících zpěváků a zpěvaček, ozářených pouze dvěma svíčkami ve skleněných koutích.

Marie vstříhla se ze svého zdumání. Tereza dychtivě prohlížela podobizny a ukazují přstem na postavu mladé zpěvačky, za svévala svou nezkušenou družku v tajnosti zakulisti zpěvácké společnosti.

"Pěško, holka, to uvidíš něco co jsi ještě nikdy ještě neviděla," šibovala Tereza. "Koukni... tohle je Irma... ta ti zpívá... no... to se nedá ani slovy říct. Každý den je v hostinci jenom kvůli ní natřískáno a diváci samým teskním div že si neudělají na rukou mozoly. Takovou zpěvačku v santanu ještě neměli. Irma zpívala ve Vídni, v Pešti, v Inšpruku a bñh ví kde ještě. V Uhrách seznámila se s nějakým hrabětem, který jí odkázal několik tisíc a jedno panství a chuděrka nedostala z toho ani krejcaru. Je to náramně zapletená historie, kterou už jsem slyšela bezpočetkrát vypravovati a které dodnes nerozumím. Ten hrabě se najednou kděsi na dostizích zabil a když se Irma hlásila o dědictví, povstal z toho náramný proces a poněvadž se dokázalo, že hrabě byl blázen, ostrouhala milá Irma kolečka a nedostala ani brku. Ale co dostala od nebožtíka hraběte za živobytí jenom, stálo taky až řeč. Ještě dodnes prý Irma prodává šperky, které kdysi dostala od hraběte. Holečku... takovou ženskou na vlastní oči vidět je docela něco jiného než obrázek koupelny, kde se koupí ruská carevna. Z Uher by se byla Irma nehnula, ale přetěle a přibůžnou toho hraběte prý jí bez okolku vyxpedovali, poněvadž jim byla nepohodlná. Zpěvačka prý za svůj odchod z města dostala asi dvě tisícovky na hotovost. Tenhle vedle je pan Saucer, basista... toho si ale společnosti drží jenom proto, poněvadž on má konessi a bez něho by nemohly vystupovati... ale co se tu budeme koukat na obrázky, vytrhla se najednou ze svého vysvětlování Tereza, "pojďme se raději podívat do vnitř."

Z prsou Mariiých vydral se jen krátký povzdech. Se sklopnými očima vešla za Terezou do podlouhlého sálu, skorem ve všech prostorách naplněného. V zadní části místnosti postaveno bylo málo jeviště bez kulis, opatřené pouze v pozadí peště květovanou záslonou. Po levé straně našlo se harmonium, u něhož seděl mladý, asi třicetiletý červenou kravatou na krku, na které si nesmírně zakládal.

Tereza ohledla se po Marii a vidouce, že jí následuje, tlačila se blízko obsazenými stoly hodně mluvo k jevišti, aby jí se zpěváckých produkce něč neudělo. Brzo podotýlo se jí urvati dvě sedadla, s kterými balansující nad hlavami diváků, hrnula se chtělv ke stolu, u něhož bylo ještě pro dvě osoby místo. Marie byla nad tím Babylonem kolem sebe jako u vyjevení. Celá místnost naplněna